

Invasieve soorten

Nu iedereen bezig is met PAS en onze eigen nationale wetsontwerpen voor nieuwe omgevings- en natuurbeschermingswetten, hoor je niemand over nieuwe Europese groene wetgeving die net in werking is gegaan. Terwijl onze omgevingswet blijft doormodderen in allerlei ontwerpfases en hooguit pas in 2018 in werking treedt, zijn er een paar EU-verordeningen inmiddels wel echt al in werking getreden. Toch hoor je er niks over.

Begin dit jaar trad de EU-verordening Invasieve Uitheimse Soorten (Nr. 1143/2014) in werking. Meestal wordt deze verordening de IAS-verordening genoemd, naar de Engelse afkorting voor Invasive Alien Species. Nederland heeft samen met België, Denemarken, Oostenrijk en Estland al de hoogste IAS-dichtheid van de EU. De officiële brochure bevat afschrikwekkende voorbeelden van IAS zoals natuurlijk de Japanse Duizendknoop en de Muskusrat maar ook de Amerikaanse grijze eekhoorn die zoals bekend bijna overal in Engeland en de Schotse laaglanden de rode eekhoorn al heeft weggedrukt. Een paartje van de grijze eekhoorn hier in Nederland loslaten en onze inheemse eekhoorn zal ook op het Europese vasteland weggedrukt worden naar de ultra-perifere gebieden. De grijze eekhoorn is veel minder schuw dan de rode eekhoorn, loopt gewoon midden in de stad of vrolijk je huis binnen (is mij althans vaak overkomen middenin York) en laat zich gemakkelijk vangen. Voor velen moet de verleiding groot zijn om er een paar mee de Noordzee over te nemen.

De IAS-verordening wil verder onheil voorkomen met een EU-lijst van zorgwekkende invasieve uitheimse soorten en een risicobeoordeling: dus een zogenoemde Unielijst en een wat bureaucratisch ogend risicomangement. Dat klinkt allemaal niet als echt harde wetgeving. We zijn in het groene domein toch gewend aan harde verboden en strenge toetsen zoals in de Habitatrictlijn, maar dat is kennelijk niet meer de Brusselse insteek getuwend. In plaats

van strenge en afrekenbare resultaten halen (zoals bijvoorbeeld instandhoudingsdoelstellingen) gaat het nu meer om lijstjes en risicobeoordelingen opstellen.

We zagen zo'n zachtere benadering ook al een jaar eerder bij de EU-Houtverordening. Ook daar geen harde toetsen en verboden maar slechts risicobeoordeling en risicobeperking in het kader van een stelsel van zorgvuldigheidseisen. Europese groene wetgeving begon ooit met harde instandhoudingsdoelstellingen en stricte toetsingsregimes (Vogel- en Habitatrictlijn), maar lijkt meer en meer zich te heroriënteren op zachte risicobeheersingsprocedures. Ik weet niet of dat nou altijd zo goed is, maar gelukkig is er in de IAS-verordening toch nog iets van een verbodsbepaling overgebleven. Dat is een verbodsbepaling voor invoer van zorgwekkende invasieve uitheimse soorten (artikel 7 van de IAS-verordening). Dit verbod is echter uiterst zwak want de sanctie is vervolgens helemaal overgelaten aan de lidstaat (artikel 30). Die zou er zich dus vanaf kunnen maken met slechts een kleine geldboete. Ik vrees het ergste maar hopelijk is dat dan genoeg en neemt niemand stiekem die grijze eekhoorn mee op de boot naar het Europese vasteland.

*Fred Kistenkas
Wageningen UR*

